Súd:	Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka:	B1-7C/145/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1112223865
Dátum vydania rozhodnutia:	28. 02. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Radovan Ondreáš
ECLI:	ECLI:SK:MSBA4:2025:1112223865.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Bratislava IV v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. B. D. XX, zastúpenej JUDr. Ivanom Mikloškom, advokátom, Hodžova 13, Žilina, proti žalovanému: KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 6.500 eur, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamieta.

III. Žalobkyni súd priznáva nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenou súdu dňa 24.07.2012 sa pôvodní žalobcovia 1/ (E. B., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX) a 2/ (terajšia žalobkyňa) domáhali voči žalovanému zaplatenia sumy 16.500 eur s príslušenstvom. Každý zo žalobcov samostatne požadoval sumu 8.250 eur s úrokmi z omeškania vo výške 9 % ročne od 27.06.2012 do zaplatenia, titulom náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu neoprávneného zásahu do práv na ochranu osobnosti, ku ktorému došlo v súvislosti s usmrtením blízkej osoby – ich syna pri dopravnej nehode dňa 23.07.2009. Po zastavení konania voči žalobcovi 1/ (uznesením zo dňa 25.03.2024) sa svojho nároku v konaní ďalej domáhala žalobkyňa. Žalobu odôvodňovala tým, že dňa 23.07.2009 v čase 00:50 hod v meste Hanušovce na Topľou došlo pri dopravnej nehode k usmrteniu jej syna, F. B., nar. XX.XX.XXXX. Nehodu zavinil G. H., nar. XX.XX.XXXX, ako vodič osobného motorového vozidla zn. Volkswagen Polo s ev. č. I., v ktorom sa F. B. viezol. Vo vozidle sa nachádzali okrem neho aj ďalší spolujazdci, a to E. F. a F. J., ktorí utrpeli ťažké zranenia, ktorým podľahli na mieste dopravnej nehody. Vodič motorového vozidla bol prevezený z miesta nehody do FNsP G. K. L. v M., kde na následky ťažkých zranení zomrel dňa XX.XX.XXXX. Vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva PZ Úradu justičnej a kriminálnej polície, Odboru justičnej polície vo Vranove nad Topľou, uznesením sp. zn. ORP – 308/JP-VT-2009 zo dňa 23.07.2009 začal trestné stíhanie a súčasne vzniesol obvinenie G. H. pre prečin usmrtenia. Uznesením Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou Pv 686/09-15 zo dňa 07.10.2009 bolo zastavené trestné stíhanie proti obvinenému, pretože je trestné stíhanie neprípustné, nakoľko obvinený zomrel. G. H. bol v čase dopravnej nehody držiteľom a vlastníkom osobného motorového vozidla, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda a mal so žalovaným v čase dopravnej nehody uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou tuzemského motorového vozidla č. XXXXXXXXXX. spoločnosť Európske centrum odškodného, spol. s r.o. ako splnomocnený zástupca oboch pôvodných žalobcov, vyzvala žalovaného na mimosúdne rokovania týkajúce sa uplatnenia nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy, listami zo dňa 27.06.2012 pre oboch vo výške 8.250 eur. žalovaný listom zo dňa 29.06.2012 v danej

spoločnosti oznámil že z predmetnej zmluvy, ktorú mali medzi sebou uzatvorenú s G. H., nie je možné poskytnúť náhradu za uplatňovanú škodu z titulu nemajetkovej ujmy. Žalobkyňa (ako pôvodná žalobkyňa 2/) vo vzťahu k svojej osobe uviedla že je matkou obete dopravnej nehody, pozostalou blízkou osobou po zomr. F. B.. Pri dopravnej nehode došlo k neoprávnenému zásahu do jej práv na ochranu osobnosti a to konkrétne do práva na súkromie ako aj rodinný život. V dôsledku usmrtenia F. B., ako jej blízkej osoby pri dopravnej nehode, došlo k nenávratnej a neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a interpersonálnych väzieb tvoriacich základ a rámec jej súkromného života. Došlo tým k zásahu do jej osobnostných práv a do práva na súkromie a rodinný život, keďže stratila možnosť viesť rodinný a súkromný život obeťou dopravnej nehody ako jej synom. Vzniknutá trauma je jej života prakticky neodstrániteľná. Je nepochybné, že žiadna suma priznaná súdom nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu, ani na to, aby nahradila život človeka. Náhrada imateriálnej ujmy v peniazoch nie je náhradou za ľudský život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy, keďže navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Z hľadiska poskytnutia ochrany je pritom bezvýznamné, či neoprávnený zásah bol spôsobený zavinene či nezavinene, alebo vedome či nevedome. Predmetnú výšku nemajetkovej ujmy považovala za primeranú s prihliadnutím na skutočnosť, že následky dopravnej nehody spôsobili usmrtenie jej syna. V dôsledku neoprávneného zásahu do osobnostných práv, keď navždy stratila možnosť viesť plnohodnotný rodinný život po boku milovanej osoby, svojho syna. S následkami dopravnej nehody sa bude musieť vysporiadať po celý svoj život. K žalobe priložila listinné dôkazy: Uznesenie Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou Pv 686/09-15 zo dňa 07.10.2009; Uplatnenie nárokov na náhradu škody zo dňa 27.06.2012; Oznámenie po riešení škodovej udalosti č. 9519012754 zo dňa 29.06.2012; Rodný list Štefana Novotného.

2. Žalovaný vo svojom vyjadrení zo dňa 09.08.2012 namietal svoju pasívnu legitimáciu a žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/168/2009, ktoré ustálilo právny záver o nemožnosti uplatňovania nároku z titulu ochrany osobnosti (nemajetkovej ujmy) z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla škodcu.

3. Na návrh oboch pôvodných žalobcov súd uznesením zo dňa 14.02.2013 konanie prerušil do právoplatného skončenia veci vedenej pred Okresným súdom Vranov nad Topľou sp. zn. 4C/233/2009 v spojení s konaním na Krajskom súde Prešov sp. zn. 6Co/127/2010. po odpadnutí prekážky súd strany sporu vyzval na vyjadrenie.

4. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 15.02.2019 vzniesol námietku premlčania, keď mal za to že žalobcovia sa o škode a o tom kto za ňu zodpovedá, dozvedeli v deň dopravnej nehody, dňa 23.07.2009. Žaloba bola konajúcemu súdu doručená dňa 24.07.2012, t. j. po uplynutí dvojročnej premlčacej doby. Poukázal na znenie § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. s tým, že dané ustanovenie v poznámke pod čiarou v tejto súvislosti odkazuje na § 106 Občianskeho zákonníka. Trval rovnako na tom, že nemá pasívnu vecnú legitimáciu. Poukázal na § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. a mal za to, že nemajetková ujma nespadá pod rozsah poistenia upravený v § 4, pričom v rámci svojej argumentácie poukazoval na rozhodnutia súdov. Vo vzťahu k výške uplatňovanej nemajetkovej ujmy v tomto konkrétnom prípade uviedol, že sa javí byť priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vzhľadom na skutkové okolnosti prípadu za neprimerané. Poukázal na to, že dopravná nehoda, pri ktorej došlo k smrti nebohého, nebola spôsobená úmyselne. Tiež namietal uplatňovaný úrok z omeškania, ktorý nemá oporu ani v zákone, ani v rozhodovacej praxi súdov.

5. Žalobkyňa reagovala vo vyjadrení zo dňa 16.04.2019. Uplatnený nárok podľa nej nemožno považovať za premlčaný. I keď z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR vyplýva, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spadá pod ustanovenie § 4 zákona č. 381/2001 Z. z, náhrada nemajetkovej ujmy je osobnostný nárok vyplývajúci z § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktorý sa podľa ustálenej judikatúry premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe. Tá začne plynúť dňom nasledujúcim po udalosti, ktorá nárok na náhradu zakladá. Nesúhlasila s argumentáciou žalovaného týkajúcou sa jeho nedostatku pasívnej legitimácie. Zdôraznila záver z rozsudku súdneho dvora EÚ C - 22/12 vo veci Haasová, podľa ktorého povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Poukázala aj nadväzujúcu judikatúru Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR. Osobitne poukázala na publikovaný judikát R

61/2018. Dala do pozornosti že pri predmetnej dopravnej nehode zahynul i ďalší spolucestujúci F. J., ktorého rodičia si uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy na Okresnom súde Bratislava I v konaní sp. zn. 11C/145/2012. Uviedla tiež, že pre ustálenie výšky je potrebné ju vypočuť.

6. Žalobkyňa (spolu pôvodným žalobcom 1/) v podaní zo dňa 16.04.2019 rovnako navrhli vec prikázať inému súdu v dôvodu vhodnosti – Okresnému súdu Vranov nad Topľou. Tomuto návrhu Najvyšší súd SR uznesením sp. zn. 8Ndc/13/2020 zo dňa 17. septembra 2020 nevyhovel.

7. Uznesením č.k. B1-7C/145/2012-258 zo dňa 25.03.2024 súd zastavil konanie vo vzťahu k žalobcovi 1/ po zistení, že zomrel dňa XX.XX.XXXX. Stratou jeho procesnej subjektivity zanikol i jeho uplatňovaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy titulom ochrany osobnosti. Súd zároveň pokračoval v konaní.

8. Na žiadosť žalobkyne súd požiadal Okresný súd Vranov nad Topľou o vykonanie dožiadania jej výsluchom. Dňa 15.11.2024 sa na uvedenom súde uskutočnil výsluch žalobkyne.

9. Podaním zo dňa 18.11.2024, doručeným súdu toho istého dňa, žalobkyňa navrhla pripustenie zmeny žaloby, ktorou sa domáhala spolu zaplatenia sumy 15.000 eur z titulu nemajetkovej ujmy. Poukázala na to, že od podania žaloby uplynulo viac ako 12 rokov, pričom pôvodný žalobca 1/ zomrel. Z dôvodu jeho úmrtia ako aj z dôvodu neúmerne dlhej doby od podania žaloby, v rámci, ktorej s prihliadnutím na ročnú mieru inflácie za uvedené obdobie a traumu, ktorú stratou syna utrpela a pretrváva dodnes, považuje navrhovanú výšku za plne dôvodnú.

10. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 14.01.2025 vo vzťahu k pôvodne žalovanému ako aj následne zmenenému nároku žalobkyne opätovne vzniesol námietku premlčania. Osobitne poukázal na to premlčanie nároku uplatneného zmenou žaloby zo dňa 18.11.2024. Namietal tiež spoluzavinenie nebohého F. B. na vzniknutej ujme. Z uznesenia Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou Pv 686/09-15 zo dňa 07.10.2009 vyplýva, že trestné stíhanie bolo voči obvinenému G. H. zastavené z dôvodu jeho úmrtia pri inkriminovanej dopravnej nehode, pričom mu pri vyšetrení krvi bola zistená koncentrácia 2,5 ‰ alkoholu v krvi. Daná koncentrácia prestavuje ťažký stupeň opitosti, ktorý sa prejavuje blábolivou rečou, neschopnosťou samostatnej chôdze, psychickými poruchami, výraznejšími poruchami správania (podobne ako vyššie - opilecká suicidia, agresivita), vracaním. Už stredný stupeň opitosti spôsobuje, že psychomotorika je už výraznejšie narušená - sú prítomné poruchy koordinácie a spomalenia telesných pohybov, znížená pozornosť. Afektivita (t.j, približne emočné vyladenie) je labilná - nálada sa môže buď zlepšiť, alebo naopak zhoršiť a nastupuje celkový útlm (možno až na zaspanie), možné aj kolísanie z oboch krajných polôh. Vzhľadom na vyššie uvedené prejavy ťažkého stupňa opitosti, ktoré sa museli prejavovať aj u obvineného, ktorý viedol motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda a tým aj smrť všetkých členov posádky tohto vozidla, muselo byť zrejmé aj nebohému F. B., že si sadá do motorového vozidla, ktoré vedenie osoba pod značným vplyvom alkoholu. Poukázal na skutkovo obdobný prípad v konaní Okresného súdu Košice II sp. zn. 15C/24/2017, kde bol dôvodom krátenia náhrady škody na zdraví, tiež v konaní Okresného súdu Prešov sp. zn. 8C/44/2021 a poukázal v tejto súvislosti aj na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/54/2022 zo dňa 28.9.2023. Vzhľadom na vyššie uvedené porušenie prevenčnej povinnosti v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka nebohým F. B., namietal aj jeho spoluzavinenie na vzniku ujmy. Ďalej uviedol, že po zmene žaloby považuje žiadanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy za neprimerane vysokú, pričom vo vzťahu k výške poukázal na rozhodnutia súdov s uvedením rodinného príbuzenstva žalobcov a výšky priznanej nemajetkovej ujmy.

11. Na pojednávaní dňa 10.02.2025 súd po špecifikácii navrhovanej zmeny žaloby uznesením pripustil zmenu žaloby spočívajúcu v rozšírení žalobného návrhu tak, že žalobkyňa sa žalobou po zmene domáhala zaplatenia sumy 15.000 eur (bez úroku z omeškania). Žalobkyňa v zastúpení právnym zástupcom reagovala na predchádzajúce písomné vyjadrenie žalovaného. Nesúhlasila s tým, že by bol uplatňovaný nárok premlčaný. Na premlčanie je potrebné aplikovať všeobecnú 3-ročnú premlčaciu lehotu v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka. Začiatok jej plynutia je deň nasledujúci po smrti jej syna, ku ktorému došlo dňa 23.7.2009. Lehota 3 roky od 24.07.2009 končí dňa 24.07.2012, kedy bola žaloba včas uplatnená na súde. Nesúhlasila ani s argumentáciou žalovaného, že zosnulý vedel alebo musel vedieť o tom, že vinník je pod vplyvom alkoholu. Uviedla, že tieto tvrdenia žalovaného nie sú preukázané, obeť dopravnej nehody nemohla objektívne zistiť, či je vodič pod vplyvom alkoholu, napríklad mohla nasadnúť na zadné sedadlo motorového vozidla. Poukázala tiež na to, že žalovaný dával účelovo do

pozornosti rozhodnutia o nízkej náhrade nemajetkovej ujmy. Ona poukázala na rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 20Co/183/2014-270 zo dňa 26.5.2015, ktorým boli žalovaní 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaviazaní na zaplatenie žalobcovi 1/ 15.000 eur, žalobcovi 2/ 15.000 eur a žalobcovi 3/ 5.000 eur. Poukázala aj na rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 11Co/537/2016-324 zo dňa 13.06.2018, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcom každému 16.500 eur.

12. Súd vo veci rozhodol na pojednávaní dňa 28.02.2025. Pri svojom rozhodnutí vychádzal zo skutkového stavu zisteného na základe nesporných skutkových tvrdení a vykonaného dokazovania predloženými listinnými dôkazmi a výsluchom žalobkyne:

13. Dňa 23.07.2009 G. H., nar. XX.XX.XXXX, v čase o 00:50 hod v meste Hanušovce nad Topľou spôsobil dopravnú nehodu ako vodič osobného motorového vozidla Volkswagen Polo s evidenčným č. I., ktoré bolo povinne zmluvne poistené zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Spolujazdci v osobnom motorovom vozidle, ktorým bol aj syn žalobkyne F. B., nar. XX.XX.XXXX, utrpeli ťažké zranenia, ktorým podľahli na mieste nehody. Vinník dopravnej nehody G. H. bol obvinený a na následky ťažkých zranení po prevezení do nemocnice dňa XX.XX.XXXX zomrel. Pri vyšetrení krvi mu bola zistená koncentrácia 2,5 ‰ alkoholu v krvi.

14. Žalobkyňa si uplatnila nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 8.250 eur spôsobenej v súvislosti s úmrtím jej syna pri dopravnej nehode dňa 23.07.2009 voči žalovanému ako poisťovateľovi škodcu listom zo dňa 27.06.2012. Ten jej v Oznámení o škodovej udalosti zo dňa 29.06.2012 oznámil, že ako poisťovateľ nehradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu definovanú ako nemajetkovú ujmu a na základ výluky nie je možné zo zmluvy XXXXXXXXXX poskytnúť náhradu za ňou uplatňovanú škodu.

15. Žalobkyňa pri výsluchu pred dožiadaným súdom dňa 15.11.2024 vypovedala, že so svojím synom F. mala veľmi dobrý vzťah. Býval s ňou aj s jej dcérou. Starší syn bol mimo nich. Syn F. bol veľmi dobrý, stále jej pomáhal ako s peniazmi, tak aj s robotou. Veľmi jej chýba. O jeho smrti sa dozvedela od policajtov, ktorí prišli ráno o pol štvrtej. Povedali jej, že sa zabil. Ona na to, že však auto je na dvore, ide zavolať muža. Zobudila ho s tým, že jej hovoria takú somarinu, že F. sa zabil a auto je tu. Keď muž vstal, tak policajtovi už veril, čo sa stalo. Ona nebola schopná ho ísť ani skontrolovať. Muž zavolal staršieho syna a išli oni. Ona nebola schopná tam ísť. Každý deň bola s ním, ešte v roku 2008 robil v Poprade a kúpil jej také srdiečko. Dodnes ho má pri sebe, nikdy nezaspí bez toho, aby ho nemala pri sebe. Potom mala ešte vnukov, ročného aj štvorročného a ešte tú ju držali pri živote. Aj teraz ju držia, lebo aj s manželom bolo horšie, stratil pamäť a nevedel kde je, musela ho strážiť a chodiť po doktoroch. Nanešťastie aj manžel potom zomrel, tak má ešte druhé trápenie. Syn F. bol veľmi dobrý, pomáhal nielen jej, ale aj bratovi. Pomáhal jej aj s peniazmi, nikdy nepovedal, že mami nedám ti. Má ešte dve deti, ženatého syna a dcéru, ktorá je pri nej, tiež vnúčika dva a pol ročného, čo jej tiež dáva silu a je pomenovaný po ňom. V čase dopravnej nehody žila so synom v spoločnej domácnosti. Počas života nemala obdobie, v ktorom by s ním nežila v spoločnej domácnosti. Bol stále pri nej, akurát bol na internáte za týždeň čo chodil do školy, aj na vojenčine ešte. Nemal partnerku. Pracoval v Poprade na moste. Na chode spoločnej domácnosti sa podieľal tak, že urobil všetko čo mu povedala. Či viac, keď nestíhala, alebo bolo treba niečo pomôcť, tak jej pomáhal so všetkým aj so starými rodičmi. Pomáhal jej aj pri domácich prácach. Hospodárili tak, že na všetko prispel. Aj keď manžel žil, tak aj on tiež k tomu prispieval. S manželom neboli finančne odkázaný na výpomoc ich syna, ale keď robili také väčšie, napríklad ústredné a vodu, tak v tom pomáhal. Nevyhľadala psychologickú alebo psychiatrickú pomoc. Manželovi musela pohľadať, ale ona sa modlila, že by jej Pán H. pomáhal. Aj teraz sa stále modlí, aby bol pri nej. Aj teraz, keď bola na operácii, ďakovala Bohu, že to tak dopadlo a stále sa modlí a verí, že nepríde o rozum, tak ako manžel, to by nechcela zažiť. Tabletky užíva stále, na tlak, od srdiečka, od štítnej, na cukrovku, chrbticu jej kriví, berie desať i dvanásť tabletiek za deň. Jej ťažkosti s duševným zdravím pretrvávajú, až veľmi, lebo niet tej hodiny, že by si na neho nespomenula, chýba jej. Ťažkosti po úmrtí syna sa prejavovali tak, že nemohla vyjsť ani na cestu. Z roboty jej volali, prečo nepríde, ona nemohla. Každý sa jej pýtal, že čo ako sa má. Ako sa môže mať dobre, keď stratila syna a dala ho do čiernej zeme. To nepraje nikomu, ani najhoršiemu nepriateľovi. Po tej nehode sa jej zhoršil zdravotný stav tak, žijú krúti ku zemi, krčí sa, lebo sa nemôže narovnať. Ťažkosti pretrvávajú do dnešného dňa a čím ďalej je to horšie, keby nemala palicu, tak nevie. Stále chodí každý mesiac ku druhému doktorovi.

16. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) , fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

16.1 Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

16.2 Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

16.3 Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

16.4 Podľa § 16 Občianskeho zákonníka kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.

16.5 Podľa čl. 15 ods. 1 a 2 Ústavy SR každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením. Nikto nesmie byť pozbavený života.

16.6 Podľa čl. 16 veta prvá Ústavy SR nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená.

16.7 Podľa čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy SR každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

16.8 Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, v znení účinnom do 31.07.2024 („zákon o PZP“), poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

16.9 Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

16.10 Podľa § 4 ods. 4 zákona o PZP, poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

16.11 Podľa § 15 ods. 1 zákona o PZP, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

16.12 Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

16.13 Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

16.14 Podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

17. Predmetom konania bol nárok zostávajúcej žalobkyne (po zastavení konania voči pôvodnému žalobcovi 1/ z dôvodu jeho úmrtia počas konania) na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú požadovala pôvodne vo výške 8.250 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne z tejto sumy

od 27.06.2012 do zaplatenia. Po zmene žaloby na základe návrhu doručeného súdu dňa 18.11.2024 požadovala zaplatenie sumy 15.000 eur (bez úroku z omeškania). Predmetný peňažný nárok si uplatňovala titulom náhrady nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku smrti jej syna pri dopravnej nehode. Nárok si uplatňovala voči žalovanému ako poisťovateľovi osoby, ktorá dopravnú nehodu spôsobila prevádzkou motorového vozidla s uzavretým povinným zmluvným poistením podľa zákona o PZP.

18. Súd sa v prvom rade vysporiadal s námietkou žalovaného o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitimácie. V priebehu konania prezentoval argumentáciu o tom, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu ochrany osobnosti nemožno uplatňovať ako nárok z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla škodcu. Tvrdil, že náhrada nemajetkovej ujmy nespadá pod pojem „škoda“ podľa zákona o PZP. Uvedenú argumentáciu súd považuje za nedôvodnú. V judikatúre došlo k jednoznačnému ustáleniu tejto otázky tak, že v príslušných sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy je daná pasívna legitimácia poisťovne. Poisťovňa je titulom povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla povinná odškodniť aj požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým príbuzným, keď sa pod pojmom „škoda“ rozumie aj nemajetková ujma. Škodou pre účely zákona o PZP je teda aj zodpovedajúca nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla (R 3/2022; R 61/2018; ďalej uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016 zo dňa 11.10.2016 publikované v Zbierke nálezov a uznesení pod č. 50/2016; nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 695/2017 zo dňa 05.12.2018 publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení pod č. 52/2018; uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 83/2019 zo dňa 05.11.2019 publikované v Zbierke nálezov a uznesení pod č. 54/2019; uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 310/2019 zo dňa 20.08.2019; rozsudok Súdneho dvora EÚ Haasová, C-22/12 zo dňa 24.10.2013).

19. Následne sa súd zaoberal s námietkou premlčania vznesenou žalovaným. Tú smeroval najskôr voči žalobou uplatnenému nároku a po zmene žaloby osobitne aj vo vzťahu voči nároku v časti jeho rozšírenia. Pôvodne si žalobkyňa v spore uplatňovala náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8.250 eur na základe žaloby doručenej súdu dňa 24.07.2012. Pripusteným návrhom na zmenu žaloby doručeným súdu dňa 18.11.2024 rozšírila svoj nárok o ďalších 6.750 eur a spolu požadovala náhradu nemajetkovej ujmy v sume 15.000 eur.

20. Žalovaný mal za to, že na premlčanie je potrebné aplikovať § 106 Občianskeho zákonníka, ktorý predpokladá aj samotný § 15 ods. 2 zákona o PZP. Vzhľadom na dátum nehody 23.07.2009 a dátum podania žaloby 24.07.2012 mal za to, že sa nárok žalobkyne premlčal v subjektívnej dvojročnej lehote v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže žalobkyňa sa o škode a o tom kto za ňu zodpovedá dozvedeli v deň dopravnej nehody.

21. Súd s názorom žalovaného nesúhlasil a mal za to, že na premlčanie predmetmého nároku je potrebné aplikovať § 101 Občianskeho zákonníka, ktorá stanovuje trojročnú lehotu plynúcu odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. V tejto otázke súd poukazuje na ustálenú súdnu prax a judikatúru Najvyššieho súdu SR, ktorá je v tomto smere jednotná v názore, že právo na náhradu nemajetkovej umy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je jedným z relatívne samostatných prostriedkov ochrany práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby a aj keď ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, jeho vyjadrenie v peniazoch spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka (napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 278/2007, sp. zn. 5Cdo 265/2009, 2 Cdo 194/2011, R 58/2014). Tento záver možno považovať za naďalej plne akceptovateľný, aj napriek tomu, že nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobnej prevádzkou motorového vozidla sa na účely zákona o PZP považuje za škodu (R 61/2018). Uvedené nemá vplyv na rozdielne posúdenie otázky premlčania a použitie § 101 Občianskeho zákonníka v tomto prípade je i naďalej súladné s ustálenou praxou Najvyššieho súdu SR. Rozdielny záver nevyplýva ani z odôvodnenia samotného odkazovaného judikátu R 61/2018 (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 MCdo/1/2016 zo dňa 31.07.2017). Naopak, Najvyšší súd SR i naďalej vo svojich následných rozhodnutiach zotrváva na závere o správnosti aplikácie všeobecnej trojročnej premlčacej lehoty v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka – napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 102/2017 zo dňa 23.04.2020 (R 35/2020) a uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Cdo 252/2021 zo dňa 23.04.2020 (R 3/2022). V odôvodnení prvého spomínaného uznesenia sp. zn. 5 Cdo 102/2017 najvyšší súd konkrétne uviedol: ,,Dovolací súd zastáva názor, že uvedená interpretácia § 15

ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. a z nej vyvodený právny záver je nesprávny. Toto ustanovenie (ktoré má charakter lex specialis) je potrebné vykladať tak, že na premlčanie nároku na náhradu škody, a ako vyplýva z vyššie uvedeného odôvodnenia (bod 14 odôvodnenia) i na premlčanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy platí rovnaká právna úprava vo vzťahu k osobe, ktorá škodu spôsobila (škodcovi) i vo vzťahu k poisťovateľovi (poisťovni) tejto osoby a to v tom smere, že vo vzťahu k obidvom subjektom sa aplikuje právna úprava premlčania vyplývajúca z ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka (ktorá má charakter lex generalis), podľa ktorej sa toto právo premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, pretože právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je právom majetkovej povahy (viď napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. novembra 2012, sp. zn. 2 Cdo 194/2011, publikovaný pod R 58/2014, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 17. februára 201,1 sp. zn. 5 Cdo 265/2009, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. februára 2017, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2017, sp. zn. 8 Cdo 24/2017, ale i uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. septembra 2013, sp. zn. IV. ÚS 542/2013-18)...“ Vo vzťahu k prejednávanej veci možno dať navyše do pozornosti aj záväzné závery druhého uvedeného judikátu R 3/2022: „Právo na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka) vzniknutej usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode motorovým vozidlom je nárokom hradeným z povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Premlčacia doba na jeho uplatnenie začína plynúť rok po poistnej udalosti (§ 104 Občianskeho zákonníka).“

22. Príslušná premlčacia lehota 3 rokov vo vzťahu k uplatnenému nároku tak v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka začala plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k dopravnej nehode (23.07.2009) - t. j. dňom 24.07.2009, kedy si mohla žalobkyňa svoj celý nárok uplatniť po prvý raz. Uplynula dňom 24.07.2012 (posledný deň lehoty). Nárok v časti o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 8.250 eur, ktorý bol uplatnený pôvodnou podanou dňa 24.07.2012, bol teda uplatnený včas a premlčaný nebol.

23. Oneskorene uplatnený, po uplynutí uvedenej premlčacej lehoty, bol však nárok žalobkyne vo zvyšnej časti o zaplatenie 6.750 eur, ktorý v konaní vzniesla v návrhu na zmenu žaloby podaný dňa 18.11.2024. Osobitný význam nemohli mať poukazované tvrdenia a okolnosti, ktorými žalobkyňa zdôvodnila rozšírenie žaloby (úmrtie pôvodného žalobcu 1/, celková dĺžka konania, ročná miera inflácie a jej pretrvávajúca utrpená sratou syna) a na ktoré pri posúdení premlčania nemožno prihliadať. Námietka žalovaného tak bola vo vzťahu k tejto rozšírenej časti nároku uplatnená dôvodne. Súd tak nárok v časti o zaplatenie 6.750 eur posúdil ako premlčaný a žalobu bolo potrebné v tejto časti zamietnuť.

24. K vzniku občianskoprávnej zodpovednosti spôsobenej zásahom do osobnosti fyzickej osoby musia byť splnené zákonné predpoklady. Týmito predpokladmi sú:
- existencia zásahu, ktorý je objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu a ktorý spočíva v porušení alebo v ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite,
- musí ísť o zásah neoprávnený a
- musí byť daná príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi oboma uvedenými predpokladmi. Príčinná súvislosť medzi dvoma javmi je taký vzťah, keď prvý jav je príčinou druhého a druhý následkom prvého. Druhý jav v prípade existujúcej príčinnej súvislosti by nemohol nastať bez prvého.

25. Zodpovednosť sa v prípadoch zásahov do osobnostných práv posudzuje podľa objektívneho princípu, tzn. zavinenie sa neskúma. Pri objektívnej zodpovednosti za vzniknutú ujmu nie je možné sa exkulpovať (vyviniť), pretože takáto možnosť prichádza do úvahy len pri zodpovednosti založenej na zavinení, pričom škodca zodpovedá bez ohľadu na zavinenie, resp. vedomie, že svojím konaním porušuje právo. Objektívna zodpovednosť je charakteristická práve pre oblasť zákonnej ochrany osobnostných práv. Občiansky zákonník preto nevyžaduje pre úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti zavinenie, či už úmyselné alebo z nedbanlivosti toho, kto sa dopustil neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti. Pokiaľ teda žalovaný poukazoval na to, že dopravná nehoda, pri ktorej došlo k smrti nebohého, nebola spôsobená úmyselne, uvedené nemohlo mať pre vznik nároku žalobkyne relevanciu.

26. Splnenie predpokladov na vzniku zodpovednosti za zásah do osobnostných práv žalobkyne je daný a spočíva v spôsobení dopravnej nehody (škodcom v súvislosti s prevádzkou motorového vozila poisteným u žalovaného podľa zákona o PZP). Zásahom do práva na život primárnej obete (nebohý syn

žalobkyne) sa zároveň zasahuje do práva na súkromie a práva na rodinný život blízkych osôb, ktoré sa dostávajú do postavenia sekundárnych obetí protiprávneho zásahu. Náhlou stratou blízkej osoby dochádza k pretrhnutiu existujúcich citových, sociálnych, morálnych a kultúrnych vzťahov a sekundárna obeť prichádza o možnosť ich ďalšieho rozvíjania. Citová ujma pozostalých osôb prejavujúca sa ako každodenné prežívanie smútku a emocionálnej bolesti zo straty blízkeho ovplyvňuje kvalitu života zásadným spôsobom. Je tak zrejmé, že v dôsledku porušenia práva na život príbuzného žalobkyne došlo k závažnému zásahu do jej súkromia. Inými slovami, ak medzi fyzickými osobami existujú citové, sociálne, morálne a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k neoprávnenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Je preto zrejmé, že zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka.

27. V prípade ak ide o zásah do súkromia usmrtením blízkej osoby, sú predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy spravidla naplnené, nakoľko vzniknutú ujmu by pociťoval ako závažnú každý na mieste a v postavení dotknutej osoby a v prípade tohto mimoriadne závažného zásahu by vzniknutú nemajetkovú ujmu nemohlo dostatočne zmierniť len priznanie iného zadosťučinenia (napr. vo forme ospravedlnenia). Nakoľko v prípade neoprávneného zásahu do súkromného života sa prejavuje vznik ujmy vo vnútornej sfére dotknutej osoby, nie je predpokladom pre vznik nároku na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy, aby sa následky zásahu prejavili znížením dôstojnosti alebo vážnosti dotknutej osoby v spoločnosti.

28. V predmetnej veci boli splnené všetky predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pre žalobkyňu, ktorú náležite uplatňovala voči žalovanému v zmysle § 15 ods. 1 zákona o PZP ako tzv. priamy nárok poškodeného. V danom prípade išlo o zásah v podobe usmrtenia jednej z jej najbližších osôb. Tragickou smrťou jej syna došlo k neodstrániteľnej a trvalej ujme vo sfére jej súkromného (osobného a rodinného života) tým, že došlo k násilnému, náhlemu a nenávratnému pretrhnutiu jej citovej väzby s jej synom, v dôsledku čoho stratila možnosť tento blízky rodinný vzťah do budúcna rozvíjať a napĺňať tak v tejto oblasti aj svoje vlastné citové potreby.

29. Rodinný život zahrňuje okrem iného vzťahy medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi (deťmi, rodičmi) bez ohľadu na skutočnosť, či spolu trvale žijú alebo nie, a protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život. Vyvrátiteľná domnienka existencie úzkej citovej väzby (vyvrátiteľná na základe reálnych skutkových okolností dlhodobejšieho narušenia vzťahov - nepostačujú napr. pubertálne hádky, aféra jedného z manželov, keďže je potrebné vychádzať z toho, že aj v rámci bežného štandardu rodinných vzťahov dochádza občas k hádkam, pričom takéto správanie neruší samo osebe úzku citovú väzbu; to však neplatí, ak subjekty žijú fakticky oddelene, alebo došlo k trvalému odcudzeniu a pod.) však v konaní nebola vyvrátená.

30. Z vykonaného dokazovania súd zistil, že zosnulý F. B., syn žalobkyne mal v čase nehody 32 rokov. Žil trvale v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi a sestrou. Mal tiež staršieho brata, ktorý s nimi nebýval. Zosnulý pracoval v Poprade a nemal partnerku. Aktívne sa podieľal na chode spoločnej domácnosti, prispieval v rámci spoločných prác ako aj finančne na chod domácnosti, najmä v prípade zvýšených výdavkov alebo kedykoľvek na požiadanie žalobkyne. So žalobkyňou mali veľmi dobrý vzťah. Po celý život trvale býval so žalobkyňou bol jej vo všetkom nápomocný a bol jej oporou. Jeho tragická smrť ju hlboko zasiahla. Aj s odstupom času je to pre ňu traumatizujúce, pamätá si oznámenie jeho smrti políciou. Bol to pre ňu šok, z ktorého sa ťažko spamätávala. Nebola schopná ísť obhliadnuť nebohého syna. Jeho smrť ju ovplyvnila aj v sociálnom a spoločenskom živote, nebola schopná ísť do práce a najskôr ani vyjsť z domu. Syna si neustále pripomína, denne zaspáva so srdiečkom, ktoré jej daroval. Denne sa modlí, aby mala silu to zvládnuť a stále sa modlí. Malo to vplyv aj na jej zdravotný stav, ujmu ako prežíva nepreje nikomu. Súd výsluch žalobkyne považoval za dôveryhodný, pričom nevyšli najavo žiadne skutočnosti, ktoré by ju nejako spochybňovali zistené skutočnosti.

31. Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení tejto výšky súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti

môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. (R 29/2001)

32. Určenie konkrétnej výšky požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy vychádza jednak zo zistenej (miery) závažnosti konštatovanej ujmy, ako aj okolností, za ktorých došlo k porušeniu práva. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy stanovuje súd v každom jednotlivom prípade na základe voľnej úvahy a je tak výsledkom individuálneho posúdenia všetkých konkrétnych okolností každého jednotlivého prípadu s tým, že konečná výška musí vychádzať zo zásady primeranosti, zodpovedať všeobecnej predstave spravodlivosti a slušnosti a požiadavke rozumného usporiadania vzťahov medzi stranami. Vždy je potrebné mať na zreteli prvoradú satisfakčnú funkciu priznávanej peňažnej čiastky, ktorou je zabezpečiť primerané zmiernenie a vyváženie vzniknutej nemajetkovej ujmy, v opačnom prípade by neprimeraná výška odškodnenia vo svojich dôsledkoch viedla k bezdôvodnému obohacovaniu.

33. Pri určení výšky peňažnej náhrady musí byť taktiež splnená požiadavka účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú ujmu. Určujúcimi parametrami spravodlivého zadosťučinenia je zásada primeranosti a proporcionality. Aplikácia týchto zásad potom vo výsledku znamená, že výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu, resp. na zodpovedný subjekt likvidačne.

34. Otázka výšky náhrady nemajetkovej ujmy je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Každé jedno rozhodnutie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť automaticky a izolovane považované za pravidlo pre iné prípady. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy postupujú súdy vždy rozdielne v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach. V takto individualizovanom rámci určovania konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy zovšeobecnenie ani neprichádza do úvahy, keďže rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvalifikovať a vyčísliť. Tým je naplnený účel, aby pri určení konkrétnej výšky nemajetkovej ujmy bolo možné v rámci voľnej úvahy súdu pružne prihliadnuť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv došlo.

35. Vyhodnotením rozhodujúcich okolností, súd na základe svojej voľnej úvahy dospel k stanoveniu konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy pre žalobkyňu, pričom základ predstavovala žalobou uplatnená suma 8.250 eur (nepremlčaná časť uplatňovaného nároku).

36. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd aplikoval voľnú úvahu. Mal za preukázané, že úmrtím zosnulého F. B. v dôsledku dopravnej nehody došlo k pretrhnutiu úzkej rodinnej väzby žalobkyne k jej synovi, čo predstavuje zásah do jej práva na súkromný a rodinný život. Súd mal jednoznačne za to, že u žalobkyne vznikla nemajetková ujma. Smrťou jej syna jej bola spôsobená trvalá a neodstrániteľná ujma. Vykonaným dokazovaním neboli vyvrátené tvrdenia žalobkyne o neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a interpersonálnych väzieb tvoriacich základ jej súkromného života. Došlo k zásahu do jej práva na rodinu. Žalobkyňa stratila možnosť viesť rodinný a súkromný život s jej synom. Pretože jeho smrť predstavuje zásah do jej osobnostných práv, do jej citových väzieb a harmonických vzťahov, tento neoprávnený zásah možno hodnotiť ako zásah výraznej intenzity. Vykonané dokazovanie preukázalo vzájomne blízky rodinný vzťah žalobkyne s nebohým a ich intenzívne väzby. Bývali spolu s spoločnej domácnosti, nebohý sa podieľal na spoločnom hospodárení a prácach. Bol jej neustále nablízku, pomáhal jej a bol jej oporou. Z výpovede žalobkyne možno jednoznačne vyvodiť, že aj s odstupom času ťažko prežíva stratu jej syna, stále jej chýba, denne neho myslí a pripomína si ho. Nehoda je pre ňu traumou, nebola po nej schopná sa spočiatku zaradiť do normálneho života, pričom sama musela poskytovať pomoc a oporu svojmu manželovi. Aj po rokoch tragickú udalosť ťažko prežíva, útechu nachádza vo viere a modlitbe. Po dopravnej nehode a smrti nebohého sa tak jej život nepochybne negatívne zmenil, prežívala traumu, smútok, citovú ujmu, úzkosť z trvalej straty a nemožnosti ďalšieho spoločného života s nebohým. Došlo vo vzťahu k nej k zásahu výraznej intenzity do jej práva na súkromný a rodinný život.

37. Súd teda pri stanovení konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy prihliadol predovšetkým na zistenú závažnosť vzniknutej ujmy. S poukazom na § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka však zároveň prihliadal aj okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to okolnosti na strane vinníka dopravnej

nehody ako aj na strane zosnulého F.. Žalovaný v tomto ohľade poukazoval na spoluzavinenie nebohého na vzniknutej ujme. Poukazoval na to, že vinník dopravnej nehody, vodič G. H. sa v čase, kedy viedol motorové vozidlo a spôsobil predmetnú dopravnú nehodu, nachádzal v stave ťažkého stupňa opitosti, keď mu bola zistená koncentrácia 2,5 ‰ alkoholu v krvi. Taká miera opitosti sa musela prejavovať a muselo to byť zrejmé aj nebohému F. B. ako členovi posádky, že si sadá do motorového vozidla, ktoré vedie osoba pod značným vplyvom alkoholu. Nebolo sporné, že nebohý bol spolujazdcom v motorovom vozidle vedenom vinníkom dopravnej nehody. Uvedená skutočnosť o tom, že tento bol pod vplyvom alkoholu s dodatočne pri vyšetrení nameranou koncentráciou alkoholu v krvi 2,5 ‰ vyplýva z uznesenia Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou Pv 686/09-15 zo dňa 07.10.2009 (konštatované v rámci skutkovej vety spáchaného činu obvineného škodcu), ktoré bolo predložené do konania žalobkyňou ako príloha žaloby. Na predmetné posúdenie má vplyv nedbanlivostné konanie samotnej obete v podobe jazdy s vodičom zjavne pod vplyvom alkoholu, ktorý napokon zavinil dopravnú nehodu. Žalovaný tak náležite dával do pozornosti dané okolnosti, za ktorých došlo k vzniku ujmy a ktoré majú význam pre určenie miery náhrady nemajetkovej ujmy. Bolo potom jedine na žalobkyni, ktorá má ako matka obete (lepší) prístup k informáciám dopravnej nehody resp. okolnostiam v čase vzniku nehody, aby tieto skutočnosti vyvrátila alebo preukazovala rozdielne okolnosti vysvetľujúce konanie nebohého, príp. iné významné skutočnosti. Nedostatočnou v tomto ohľade bola reakcia v podobe len všeobecných tvrdení, že „obeť dopravnej nehody nemohla objektívne zistiť, či je vodič pod vplyvom alkoholu, napríklad mohla nasadnúť na zadné sedadlo motorového vozidla“. Ide len o vágne, priamo nepopierajúce a nepodložené vyjadrenia, ktoré nie sú spôsobilé prispieť k objasneniu konkrétnych okolností dopravnej nehody. Neboli tak relevantne spochybnené poukazované skutočnosti o tom, že nebohý dobrovoľne cestoval s vodičom - škodcom v stave ťažkej opitosti, čo prispelo k vzniku ujmy.

38. Vzhľadom na všetky uvedené okolnosti má súd za to, že nemajetková ujma vo výške 6.500 eur predstavuje spravodlivú a primeranú satisfakciu pre žalobkyňu. Vo zvyšnej časti (nad priznanú sumu) súd žalobu zamietol. K už spomínaným tvrdeniam žalobkyne v rámci jej návrhu na zmenu žaloby súd uvádza, že pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy neprihliadal na celkovú dĺžku tohto konania, príp. ani sumu osobitne nenavyšoval o infláciu, keď to nemožno považovať za relevantnú okolnosť, ktorú je súd oprávnený zohľadňovať. V kontexte rôznych poukazovaných súm priznaných náhrad možno doplniť, že je potrebné prihliadnuť na špecifiká a individuálnosť každej veci. Obe strany sporu poukazovali všeobecným spôsobom (bez opisu konkrétnych individuálnych okolností) na konania, v ktorých boli priznané pre nich vyhovujúce sumy náhrad nemajetkovej ujmy. Súdom priznaná výška spadá do príslušného rozpätia a možno ju podľa jeho názoru považovať za súladnú rozhodovacej praxi súdov v rámci obdobných prípadov.

39. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol (§ 262 ods. 1 C.s.p.) podľa zásady úspechu v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. Aj keď žaloba bola sčasti zamietnutá, jej predmetom boli nároky, ktorých výška plnenia závisela len od úvahy súdu. Žalobkyňu je potrebné považovať za plne procesne úspešnú, keď mala plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto jej procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu (napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/191/2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/141/2018, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/19/2021 zo dňa 25.10.2022). Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu. Uvedené je plne súladné aj s nálezmi Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 399/2019, sp. zn. III. ÚS 475/2018, sp. zn. II. ÚS 225/2020, sp. zn. I. ÚS 56/2017, pričom možno doplniť, že daný prípad nebolo možné považovať ani za zjavne bezúspešné uplatňovanie práva v podobe zjavne nadsadenej či neprimeranej výšky vo vzťahu k tej, ktorá v obdobných veciach vyplýva napríklad z ustálenej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov (nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 652/2018).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie, písomne, v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Mestskom súde Bratislava IV.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. /§ 359 C.s.p./

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). /§ 363 C.s.p./

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. /§ 364 C.s.p./

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a/ neboli splnené procesné podmienky,
b/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e/ súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f/ súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g/ zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h/ rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.
Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. /§ 365 C.s.p./

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a/ sa týkajú procesných podmienok,
b/ sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c/ má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d/ ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.
/§ 366 C.s.p./

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie, možno uplatniť za splnenia podmienok podľa § 366 najneskôr v lehote na vyjadrenie k odvolaniu. /§ 373 ods. 4 C.s.p./

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozsudkom, možno podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona - Exekučného poriadku.